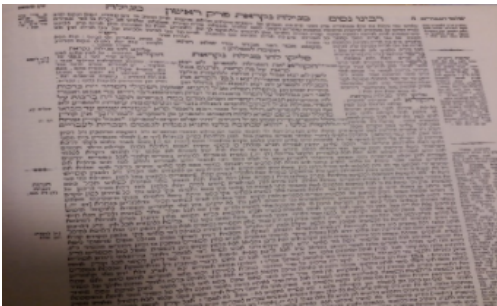

מאורות אל העבר

ט May 1376 |

הר"ן

בספרד של המאה הארבע עשרה, תמרנו היהודים בין פרעות ואימי המגפה השחורה, לבין תור זהב וקרבה לשלטון. הם התלבטו בין נאמנות למסורת האבות לבין חיקוי מנהגי הסביבה. את המענה הרוחני לאתגרי התקופה העניק רבנו ניסים מגירונדי, שנפטר בט' בשבט הקל"ו (1.1.1376), והנהיג את קהילת ברצלונה עשרות שנים. הר"ן, שהמשיך את מסורת בתי המדרש שהתפתחו בדורות שקדמו לו בספרד ובפרובנס, תפקד כרב וכפוסק. הוא כתב למעלה מאלף תשובות ליהודים מכל רחבי העולם. הר"ן היה מנהיג שלא חשש להתעמת עם עשירי הקהילה, ואף נכלא לתקופה ארוכה בשל כך. לפרנסתו, הוא עבד (הואיל ולא כיהן כרב במשרה רשמית) כרופא - בין השאר של משפחת המלוכה - וכסופר סת"ם. אחד מכתבי היד המיוחסים לו נמצא בספרייה הלאומית. רבים מגדולי ספרד למדו תורה מפי הר"ן, ותלמידו הריב"ש אמר עליו כי הוא "השופט הגדול העומד על בני עמנו להורות את בני ישראל". לדורות, נודע הר"ן בפירושו המונומנטליים על פסקי הרי"ף ועל הגמרא, וכן בדרשותיו, שבהן עמד על יסודות המחשבה היהודית בתחומי האמונה, התפתחות ההלכה וצורת המשטר העתידית במדינה היהודית.